

Balanceren tussen grote gevoelens en banaliteit

Toneelgroep Amsterdam: 'Het jaar van de kreeft'

DOOR FLOOR DE BOOYS

Hugo Claus schreef 'Het jaar van de kreeft' in 1972. Het ongewone liefdesverhaal werd in 1975 verfilmd met Willeke van Ammelrooy en Rutger Hauer in de hoofdrollen. Nu is er de toneelbewerking met Gijs Scholten van Aschat en Maria Kraakman. In de regie van Luk Perceval.

Foto: Jan Versweyveld

Hij was zeventien toen de roman 'Het jaar van de kreeft' van Hugo Claus uitkwam. Luk Perceval, ook een Belg, weet nog goed dat hij het in één ruk uitlas. "Ik vond het zo'n opwindend boek. Zo anders dan alle andere liefdesverhalen". Hij las het onlangs opnieuw. "Ik vind het nog steeds erg goed, maar ik werd nu getroffen door andere zaken. Dat heeft waarschijnlijk te maken met het ouder worden. Ik wist destijds nog weinig van de liefde. Werd vooral geraakt door de provocerende, ontroerende en poëtische scènes". Nu ziet hij vooral het existentiële drama dat Claus beschrijft. "Het balanceren tussen grote gevoelens en banaliteit, tussen enerzijds de illusie van de liefde en anderzijds de banaliteit van de tweezaamheid". Toen Ivo van Hove van Toneelgroep Amsterdam Perceval vroeg om de toneelbewerking te regisseren, hoefde hij geen seconde na te denken. "Ik heb meteen ja gezegd", vertelt

hij vanuit Hamburg, waar hij sinds 2009 artistiek leider is van het Thalia Theater. "In Duitsland wordt er minder op de culturele sector bezuinigd dan in Nederland en Vlaanderen. Ik heb hier een vaste groep van veertig topacteurs tot mijn beschikking". Toch maakt hij graag artistieke uitstapjes naar Nederland. "Mijn carrière is daar begonnen en ik ken Ivo goed". In 2011 deed hij ook een gastregie bij Toneelgroep Amsterdam: de toneelbewerking van 'In Ongenade' van J.M. Coetzee. De onfortuinlijke hoogleraar David Lurie werd meesterlijk gespeeld door Gijs Scholten van Aschat. "Het is een feest om met Gijs te kunnen werken. Een heel goede acteur die mij na aan het hart ligt. Ik ben graag in Amsterdam. Het is een lichte en vrolijke stad".

Pierre en Toni zijn het ongewone liefdeskoppel waar het in 'Het jaar van de kreeft' om draait. Pierre ontmoet Toni na een variëtevoorstelling en raakt in de ban van haar uitdagende persoonlijkheid. Toni lijkt op het eerste gezicht een vrijgevochten jonge vrouw, maar achter deze façade gaat een getroebleerd en kwetsbaar meisje schuil. Hun relatie komt al snel onder druk te staan. Toni's seksuele geremdheid en de zorg voor haar dochttertje werpen meteen obstakels op. Ook Pierre lijkt zich niet te kunnen of te willen binden.

"Waar het in de meeste liefdesverhalen gaat over de totale versmelting, het fysiek en geestelijk opgaan in de ander, is dat bij 'Het jaar van de kreeft' totaal niet het geval.

Pierre en Toni hebben slechte seks en kunnen zich niet aan elkaar overgeven. Toch voelen ze zich enorm tot elkaar aangetrokken. Ze kunnen niet met en niet zonder elkaar. Het is een tragische liefde, die één jaar duurt en dramatisch afloopt. Zij is van sterrenbeeld een kreeft en ze overlijdt aan kanker", verklaart Perceval de titel van het boek. De vergelijking met 'Turks Fruit' uit 1969 van Jan Wolkers ligt voor de hand, maar gaat niet op. "Alleen het feit dat de vrouwelijke hoofdperson overlijdt aan kanker, is hetzelfde, maar verder is het boek van Claus in alles juist het tegenovergestelde".

Spiritueel

Perceval verheugt zich erop om eind januari met de repetities van 'Het jaar van de kreeft' te kunnen beginnen. Hij gaat vooral in op het universele thema van de liefde. Een fenomeen dat zich moeilijk laat verklaren. "We snakken er allemaal naar. Maar als we het hebben, dan voelen we ons vaak weer beklemd. Liefde is ongrijpbaar. Het is veel meer dan seks. Het is spiritueel, is bepaald door het karma, door de levens van onze voorouders. Door allemaal zaken waar we wel onderdeel van zijn maar geen grip op kunnen krijgen".

Voor meer informatie

'**Het jaar van de kreeft**', met onder andere Gijs Scholten van Aschat en Maria Kraakman, is op woensdag 11 en donderdag 12 mei 2016 te zien in de Koninklijke Schouwburg.